

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka DP: Marta Mutlová

Termín SZZ: květen 2024

Název DP: **Komunikace učitelů 1.stupně ZŠ s rodinami ukrajinských uprchlíků**

Datum posudku: 7.5.2024

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Olga Kučerová, Ph.D.	Oponent : doc. PhDr. Markéta Švamberská Šauerová, Ph.D.
Posuzovatel:	Posuzovatel:

1. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např.příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah BP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplnit příklady):	Nevyhovuje zcela.

2. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp. část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení cílů	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Autorka se zabývá tématem, které je vysoce aktuální a týká se všech školských zařízení na našem území. V teoretické rovině zpracovává problematiku v obecné rovině, následně věnuje pozornost i specifickým ukrajinského vzdělávacího systému, což považuji za velmi přínosné pro učitele, kteří s ukrajinskými rodiči komunikují vzdělávací otázky jejich dětí. Stejný postup bych ocenila i v předchozích částech, kde se autorka věnuje i odlišnostem jazykovým a kulturním, zde zůstává autorka bohužel v obecné rovině, což je na škodu věci – naopak právě i opření se o určité podobnosti jak jazykové, tak kulturní, učitelům v mnoha případech může pomoci. Rovněž bych považovala za důležité zmínit i situaci, že zde ukrajinští uprchlíci v řadě případů vytvořili dost velkou komunitu, což jim následně může bránit rychleji se začlenit do společnosti, přijmout náš jazyk a více s ním komunikovat – autorka vhodně upozorňuje na problematiku izolace těchto lidí v cizím prostředí, nicméně v případě uprchlíků z Ukrajiny nešlo o ojedinelé uprchlíky, ale masový příliv tisíce lidí, kteří vytvářejí ze sociálního hlediska jinou situaci. Např. se, právě s ohledem na výše uvedené, doporučovalo rozdělit děti do více tříd, aby si rychleji mohly osvojit náš jazyk a nekomunikovaly mezi sebou mateřštinou. Při popisu obecné roviny problematiky začlenění uprchlíků do nové komunity bohužel autorka vychází ze zastaralé literatury (s ohledem na velmi konkrétní problém ukrajinských uprchlíků), i když je důležité na druhou stranu podotknout, že aktuální zdroje by spíše našla v doporučeních různých neziskových organizací a mediálních výstupech, než v solidních odborných výstupech.

Kromě volby tématu je na práce také velmi cenné osobní zkušenost autorky a zamýšlení se nad problémem, jak zefektivnit komunikaci s rodiči rozsáhlé skupiny, která s vysokou pravděpodobností v České republice i zůstane a je nutné zajistit širokou škálu potřeb žáků z tohoto prostředí tak, aby mohly dobře prosperovat ve škole a zároveň se minimalizovala traumata, jimž byli vystaveni.

Praktická část je srozumitelně a pečlivě strukturovaná. Výzkumný záměr je srozumitelný, výběr respondentů i celková metodika je velmi dobře popsána a je adekvátní stanovenému cíli. Učitelé rozumně využívali asistenty jen pro náročné a krizové situace (např. zranění, výchovný problém) a právě při komunikaci s rodiči. V tomto bodě poukazuje autorka na určitou nejistotu, kdy učitel nemá pod kontrolou přesný obsah sdělení – má pocit, že v překladu se říká více (vychází z reakce rodiče, která neodpovídá sdělení).

Ohledně emailové komunikace autorka dochází ke zjištění, že rodiče preferují osobní kontakt s ukrajinskou asistentkou, s učitelem volí spíše emailovou komunikaci – pravděpodobně se cítí jistěji.

Autorka věnuje pozornost i následné diskusi, zodpovědně uvádí i limity práce.

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Předkládaná práce nabízí solidní vhled do problematiky **Komunikace učitelů 1.stupně ZŠ s rodinami ukrajinských uprchlíků**, velmi pěkně je zpracovaná kapitola o odlišném vzdělávacím systému, což napomůže našim učitelům lépe porozumět předchozímu systému vzdělávání dětí, které jsou žáky jejich třídy.

Pěkně se strukturovaná praktická část práce, přináší důležité výstupy, porozumění situaci našich učitelů, vhled do situace z jejich pohledu, což následně lze využít k využití efektivnějších postupů při další péči o ukrajinské žáky a komunikaci s jejich rodiči.

Práce je strukturovaná, psaná srozumitelných jazykem.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

Přes uvedené drobné výtky považuji práci s ohledem na téma a vybrané části práce za velmi důležitou a navrhuji, aby autorka připravila kratší výstup k publikování do některých z odborných časopisů (Diagnostika a poradenství v pomáhajících profesích, Gramotnost, negramotnost a vzdělávání apod.). V praxi se stále setkávám s určitou nejistotou pedagogů při vzdělávání ukrajinských žáků, mám za to, že práce podobného typu mohou českým učitelům lépe přijmout vlastní nejistotu (nejsm v tom sám), stejně jako mohou být případně inspirací, jak postupovat, aby komunikace byla efektivnější pro obě strany).

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

Prosím autorku, aby vysvětlila blíže svoje tvrzení (str. 56): Přestože se respondenti na základě svých zkušeností s ukrajinskými rodinami shodli na tom, že preferovaným komunikačním prostředkem je pro rodiče e-mailová korespondence, zdá se to v kontextu informací o ukrajinském školství jako mylná domněnka. Dále totiž autorka vysvětluje, co může být příčinou, a uzavírá sdělením... může vést pedagogy k názoru, že ukrajinští rodiče osobní schůzky nevyhledávají“ (což, upozorňuji, není názor, ale zkušenost, kterou učitelé s rodiči mají, a tedy výstupem práce je jednoznačně, že rodiče na této škole, při komunikaci s učiteli osobní schůzky nevyhledávají).

S tím souvisí moje druhá otázka: jaké postupy zvolili učitelé pro to, aby vytvořili pro rodiče takové prostředí, v němž by se cítili jistě i v osobní komunikaci (prosím nějaké příklady, pokud tak postupovali/nebo se spokojili s emailovou komunikací?).

Doporučuji k obhajobě:

ANO

NE

Návrh hodnocení:

výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

Podpis: doc. PhDr. Markéta Švamberk Šauerová

